

ئەمەکی رۆحی خانمی تەمارا

جەزا چنگیانی

رەنگی گۆلی کۆلمەکانی، تیشکی شینی چاوەکانی، هیزی بازو و جوومەکانی. پۆژ بە پۆژ بە تەمەنیکی چاوەروانی دەسپارد. چ چاوەروانیەك؟ چاوەروانی خۆشەویستیکی دور؟ یان هیژیایەکی لیدابراو؟ نا. ئەمانە هیچی نەبوون. . . کردبوویە پیشە و تا دەگەشتە سەر گۆرەکە، وەک بۆ نیستیگە شەمەندەفەر و فرگا بچی و چاوەروانی هاتنی نازیزیکی رۆحی بییت و ساتی زووتر بۆنی غەریب و ماوەی داڕاندیان هەلمژێ. چەپکە گۆلەکە ی پیشکەش بکات. ئاوا چەپکە گۆلە گەشەکە لە باوەشدهگرت و بەرەو گۆرستانەکە شار بەخیرای هەنگاوی دەنا. چاوەکانی لە جیگە هەنگاوەکانی گیر دەکرد و ناویری بەهیچ لایەکدا نەدەداوە. چەند لە مالهۆه لە ئیش و کار و هەلسۆراندن و گفتوگۆدا هیمن بوو، لە سەردانی گۆرەکەدا خیرا و شەرزە بوو. کە دەگەشتە سەر گۆرەکە گفتوگۆی نیوانی رۆحیان دەستیپێدەکرد هیچ گرفت و شەرزە و ویستیکی لە دڵدا نەدەما، لە دنیای خودی دور دەکەوتەو و دەگەرایەو بۆ رۆژانی پیکەو بوون و حەز و خۆشەویستیان. هەر لەبەر خۆشەویستی گۆری میردەکە و میژوو نازدارەکان، دێیە بچکۆلە ساکارەکانی لێ ببووە بە خۆشترین شار و ناوچە ی زیان. دێیەکی بچکۆلانە چەند مانی، دانیشتوانی خەریکی کشتوکال و مالات بەخۆکردن بوون. تاقە کەنێسەیهک و قوتابخانەیهکی سەرتای و بارێکی زۆر ئاسای. لە چنگی تەکنەلۆژیا وکەپیتال دور بوو. سروشتی سادە دی، سروشتی بیرکردنەوەی دانیشتوانی بەسادهیی و پاکیی پەروردهکردبوو. کە میردەکە مرد ماوەیهکی گەلیک زۆر بە تەنیا ژیاو پەيوەندیە کۆمەلایەتیهکانی تەواو تەسک کردەو، وەک نازەزاییەک بۆ کاری نا بەجیی خوا سەردانی تاقە کەنێسەکەشی نەدەکرد. لە تەک هەردوو جگەرگۆشەکانی (ئەنجیلا و ئەنا) ی کچیشیدا بیدەنگ و مات بوو، خەلکی مەزەنەیان وابوو. دواي مردنی میردەکە دەبی توشی نەخۆشی دەروونی هاتی. بۆیە ئەوەندە بیدەنگ و بی کۆنتاکە. بە مردنی میردەکە چوو دەنیایەکی نۆی وە، دەنیایەکی وینە لە ژیانی کەسدا نەبوو. دەژیا و دەبینرا، وەلی بە رۆح لە دنیایەکی تردا بوو، دنیایەکی چاوەروانی ئەو دنیایەیهی کەس لێوێ نەهاتۆتەو، نازانری ژیان لەویدا چۆنە؟ ژیانی دواي مردن!

لە یەکەم ساتی بینین و یەکەم ماچ و باوەش و بەلین و خۆشەویستی و دواجار زەماوەندکردن و خاوەنی خیزانیکی بچوکی ئاسایی. دووکی جوان جوانتر لەوێ ئەوان چاوەریان لەسروشت دەکرد. هەمیشە لە تەک چرکە گەوهریهیهکانی سەرتای ژیاندا دەژیا. هیندە یەکتریان خۆشەویست ببوون بە دوو پارچە یەک رۆح، رۆحیک کە خۆشەویستی و ریز و نیانی ژیانی تیدا پەرورده ببوو.

هەر لە قاپی گۆرستانەکەو سەری بەرزەکردەو، لە دورووە چاوی دەبریه بالای کیل و چوار دەوری گۆرەکە، تا بزانی چلە گیایەکی کیوی، دەنگە دێکیک بە هەلە لە سەر گۆرەکە و چوار دەوری نەروابیت و نازاری جەستە ی هاوسەرەکە ی بدا، کە دەگەشتە لای بە دەستەسپێک رۆوی کیلەکە ی دەسپری و گۆلە سیسەکانی هەفتە ی رابووردوی لادەبرد و گۆلە گەشە تازەکانی دەخستە ئینجانەکە ی ژور سەریهوه بە دەم پاککردنەوەی دەوری گۆرەکەو چەشینی ئەوێ میردەکە ی لەبەر دەمیا وەستابیت و بۆین باخ و یەخە ی کراس و مەلپێچەکە ی بۆ ریکبخت. لە بەر خۆیهوه دەپەیفی وەک چاوەری و لەمادانەوێ پرسیار و گۆرینەوێ پەیفەکانیان بی. گۆی لە میردەکە ی بگریت جار جارە دەووستا و دواي کەمیەک دەکەوتەو پەیفین.

کەس گۆی لە سەریه و دەنگی بیدەنگی گۆرەکە و دەنگی رۆحی خانمی تەمارا نەبوو، لە خۆی زیاتر. دلسۆزی و دلەکزیی و خۆشەویستی ئەم خانمە بۆ میردەکە ی جی سەرنجی هەموو میوانەکانی گۆرستانەکە بوو.

– گەر وابروا ئەم ئافەرته دەبیتە سمبۆلی ئەمەک و خوشەویستی دیکەمان.

– نا. . . ئەک دیکەمان بەلکو ناوچە و وولاتەکەمان.

– هینشتا جوانی ماوە . . . لە چاوەروانی چیدا یه. ؟؟؟

– چاوەروانی چی ؟؟؟

– ئەمە نەینێهە کەس نازانی خۆی نەبی !!!

– پیموایە من دەزانم، ، ، ، ، ئەم ئافەرته هیندە بۆ عەشقی میردەکە ی بە ئەمەکە بە مردویش لە تەکیدا دەژی. ئیستا ئەو

چاوەری ژوانی هەمیشەیی میردەکە یهتی، یانی مردنە. . . مردنیک بە میردەکە ی شاد بکاتەو. ژیانی ئەو، بی میردەکە ی مردنیک ی بی ویستە. مردن بۆ ئەو ژیانیکی بەویستە، ، ، من دلنیا بۆیە خۆی ناکوژی و پال بە تەمەنیهوه بۆ باوەشی میردەکە ی نانی، لەبەر دووکیهکە ی. چونکە ئەو دوو کچە ی یادگارن، هەر خۆی و میردەکە ی و چواردیواری ژووری نووستنەکیان دەزانن، ئەو

دوو کچه بهری چەند چەپکە ماچ و مەمک مژین و تەکانە پووتە پۆمانسییەکانی سەردەمی لاوی و خۆشەویستی میژوی زیڕینیانە. ئا ئەو دوو کچە بۆ ئەو سمبۆلە، سمبۆلی میژویەکی پڕ سەرورەیه. . . ئەمانە گشتی چیرۆکن و لە ناخی ئەو ئافەرەتە بە ئەمەک و پۆخ پاکیزەدا حەشار دراوێ. سەرنجی دوو ژنی دراوسی گۆپی میردەکە ی تەماراخان بوون.

کردبووی بە خویەک هەموو پۆژانی یەک شەممەیهک لە سەر گۆرەکە ی بەرچای بەیانی دەکرد. . . دوا ی پاککردنەوی دەوری گۆرەکە لە گیا کیوی و درک و گەلای وشکی دەمی کزە باکان. تەختە بەردیکی بۆدانیشتن لە لای سەری گۆرەکە یەو تەختکردبوو، لەسەری دانیشتن ولەجانتهکە ی تەرمۆزەیهک قاو و دوو پارچە نانی چەرکراوی ناوەخنداری پەنیری دەرهانی. وەک لە تەک میردەکەیدا بەرچای بکات، دەستی بە نان خواردن و قاو خۆاردنەو کرد. . . هیمن هیمن لە بەر خۆشیەو دەپەیفی. ئەمە دیمەنیەک بوو سەرنجی گشت میوانەکانی گۆرستانەکە ی رادەکشابوو، وەلی ئەو وادەچوێ ژیانی وونی میردەکە یەو لە لوژیکی ژیاندا وون ببوو. هەستی بەچواردەرەو کە یەو نەدەما. لە دوا پەیفە رۆحیەکان ودا قومی قاو کە ی بوو. کەلوپەلەکانی کۆدەکردەو. جاریکی تر سەرنجی دەوری گۆرەکە ی دەدا ولە دوا کاتی ساتەکەیدا، دەستەسپەرەکە ی دەردەهانی و رووی کیلەکە ی پیسپەرەو. ئەم دوا کەس بوو گۆرستانەکە بە جیبهیلێت. ووردە ووردە لە گۆرەکە دوور دەکوتەو. کە گەیشتە دەرگای گۆرستانەکە وەک نیگاداری لیبکا بە ئاستەم دەستیکێ بەرزەکردەو،

ماوێهەک بوو یادگار و بەرھەمی شەو پووت و پۆمانسی و حەزەکانی سەردەمی گەنجیتیان. کچەکانی (ئەنجیلا و ئەنا) ی نەبینیوو، بیری دەکردن وەلی لەو تێگەیشتبوو کچەکانی بەم هەموو جوانی و تەمەنە خۆنچە یەو ناتوانن لە دبیەکی پەر و بچوکدا بژین. قەدەریک بوو سەری خۆیان بۆ شاری مۆسکۆ بە دوا ی نان و کار و پاشە پۆژدا هەلگرتیوو. پۆژیک لە گەرانیەو یاندا بۆ لای دایکیان. ئەنجیلا و ئەنا گەیشتنە ئەو برۆایە ی پیویستە دایکیان بیر لە پیاویکی تر بکاتەو و بەتەنیا نەژی.

- ئەم تەنیا یەکی دایکم منی نارهت کردووە ؟ ئەنا وتی.
- باشتر وایە لە گەلیدا بیه یقین. . . تاکە ی باوکمانی لە یاد ناچی ؟ ئەنجیلا وتی.
- پیموایە ئەمە گرفتیکێ گەرەیه. . .
- نا نەینیەکی گەرەیه. . . تۆ دەزانی دایکمان کەسبکی هوشیارە. هەرچی دەکا بە برۆاوە دەیکات،
- چۆن برۆایە. . . !!؟ برۆا بەتەنیا ی و بیکەسی. . .؟؟ . . . چاوەری هیوایە کە نایەتە دی، باوکمان مرد، تازە بۆ ژیانی دایکمان ناگەرێتەو. ئەبێ ئەم راستیە باش بزانی.
- دەزانی وەلی من و تۆ لە نەینی پۆخی دایکمان نازانین.
- نەینی چی ؟؟؟
- منیش نازانم پرسیار لە من مەکە. . .

هەرسبکیان لە باخچە کەم رۆبەرەکە ی مالهەکاندا، پیکەوێ دانیشتبوون، خۆیان دابوو بەر خۆرە کەم تیشکەکە. خانمی تەمارا بەدەم پەیفینەوێ دانەویڵە ی بە مریشکەکان دەدا و جار جارەش گیا کیویلەکانی دەوری گۆلی باخچەکە ی هەلەکەن.

- هەریەکیان کۆمەلی گلە ی و پرسیاران بۆ یەکتەری نامادەکرێوو.
- ماوێهەکی زۆرە من چاوەروانم. . . !
- دایە چاوەروانی چیت. . .؟؟ . . ئەنا وتی.
- کچم وەک هەموو دایکیک، چاوەروانم ئەگەر هەردووکیشتان نەبیت، یەکیکتان جاریک هاوڕینیەکی دلویست، یان پیاویکی مژدەبەخشی چارەنوستان لە تەکا بییت. . . پیم بلین دایکە ئەم پیاوێ هاوسەری داها توومانە !!!
- (ئەنجیلا و ئەنا بەسەر سوپەرمانەو سەیری یەکتریان دەکرد و هەستیان کرد دایکیان لەوان هوشیارتر و پونترینە بۆیە سەرەتای ویست و گلە یەکانی پیووتن.)

- کچە شیرنەکانم. . . پیم نالین تاکە ی وا بەتەنیا و بی پاشە پۆژ دەژین ؟؟؟
- دایکە تۆ پییت وایە پاشە پۆژی باشی ئافەرەت تەنیا لە باخەلی پیاو دایە ؟؟؟ ئەنا وتی.
- ئا کچم. . . پیاوی باش بۆ ژن هەمووشتیکێ باشە. . . پیچەوانەکەشی ژنی باش بۆ پیاو هەمووشتیکێ باشە. . . تۆ سەیری شکستی یە رۆحیەکانی خۆت مەکە. . . ئەو خۆشەویستی یە تا ئیستا کردووە خۆشەویستی و پەییوێندی سەردەمی لاوی و هەرزەکاری بوو، پیوێر نیە بۆ نایندەت. کچم تۆ کچەکی دووسال لەمەو بەر نیت. . . ؟
- برۆاواناکەم !!!

- تۆ له میژووی خۆتەوه دەروانیتە ئیمرو. وەلی مروڤه‌کان جیاوازن. . . . کچم سەیری ئاسمان بەشینی بکە.
- ئەنجیلا ھەرەک پێشە ھەمیشە یێدەنگ بوو. . . . دایکشی لە نەینی ئەم یێدەنگیە باش تینەدەگەشت، ئەنای خوشکی نەبی ئەویش ئەو نەینیە لای کەس نەدەدرکان. ئەنجیلا لە جیاتی بە وشە ھاوبەشی دایک و خوشکەکە بکات چاوە جوانە مەستەکانی لە نیوانی دایک و ئەنای خوشکیدا دەگپرا. وەک گەرەکی بیټ ووشە گەرمەکانی سەری زمانی بە لیوی سارد بکاتەوه، لیو پەرماچەکانی بە سەری زمانی ناسکی تەرکرد و هیندە ی تر پریکرد لە شەھووتی حەز.
- دایکی پوویکردە ئەنجیلا ووتی :
- ئەنجیلا. . . . کچم ئەی تۆ بۆ؟؟ جوانیەکەت تاقانە، نەک لەم دی بچوکەدا پڕواش دەکەم لە مۆسکۆدا وینەت کەم بیټ !!! کچم بۆ تەنیای !!!؟؟؟ واملەزانی ھەر بگەیتە مۆسکۆ شەیدات زۆر دەبیټ و شوودەکەیت !!!!
- ئەنجیلا لە پێش ئەوێ وەلامی بادا تەوه سەیریکی ئەنای خوشکی کرد و دەویست بە ھەردووکیان وەلامی بۆ دایکی ئامادە بکەن ووتی :
- دایکە پیاوانی شاری مۆسکۆ ئەو پیاوانە نین کە لە فەرھەنگی تۆدان. . . . ئەوان گۆران. . . و خۆشەویستی و ئەمەک و ناز فەوتان. . . . پیاوانی مۆسکۆ وەک کالای بازی بە لەشی ئافرەتەوه دەکەن و منیش بەو دونیایی بازیکردن و شانۆ دروینەنی پیاوان ھەلنجم دی، دەزانم جوانم زۆر پیاو ئەمە یی ووتوم و پیاوانیکی زۆری روس و پیگانە خەو بە لەشی پروتی منەوه دەبینن، بەلام دایە من پەرەردە ی ساکاری ئەم دییەم. بۆ کار نەبی. مۆسکۆ بۆ من شارێکە ھەناسە ی بۆگەنە. دایە گیان خەوی من زۆر لە خەوی پیاوانی مۆسکۆ جیاوازترە، تۆ گەرەکتە فلیمی سەردەمی گەنجی و دلداری خۆتەمان نیشان بەدی. راستە جوانە، وەلی ئیستا فلیمەکە ی تۆ بۆتە ئەرشیف. دایە گیان سکالام زۆرە لە تەنیایی. . . لە بیکەسی لە بی ماچی و بی باوەشی. ژیانم بریتێ بە کار و نووستن. ئاخ و انەبی ناتوانم بژیم. . . ئیستا سەردەمی پۆشکین نیە، سەردەمی ئۆرۆ و دۆلارە من خەو بەووه دەبینم بێم بە قییلە ی پیاویکی ھەست مروی، پیاویک پێش ئەوێ بێر لە ناوگەل و چیژی لەشی پروت بکاتەوه. وەک مروڤ لە باوەشم بگری، نەک وەک بووکە شوشەکی زیندو، تەنیا بۆ ساتیکی کەمی ئارامکردنەوه ی ئالۆشی ناو گەلی، دایە گیان ئەمە خەم نیە !!! دەزانی ئیستا مۆسکۆ چییە؟؟ شار نیە بازاریکە ; ھەمووشتیکی تیدا دەفرۆشری، ھەمووشتیکی تیدا دەگری، تەنیا خۆشەویستی تیدا ناکری.
- ئەنا بۆ ئەوێ خۆی و ئەنجیلا ی خوشکی لە پرسیارەکانی دایکی قوتاریکات ووتی :
- دایە گیان تۆ غەمی ئیمەت نەبی !!! پۆژیک دەبی ھەردوو کمان شووبکەین، ، بەلام ئەی تۆ. . . خۆ تەمەنی تۆ ھیند پیر نەبوو تا دوا چرکە ی ژیان تەنیا بیټ !!! بۆ ھاوسەری، ھاورییە پەیدا ناکەیت. لەم تەنیایی و بیکەسیدا پزگارت بیټ، دەزانی ئیمە ھەمیشە دلێکمان لای تۆیە؟؟ لەم تەمەنەشدا تیشکی شینی چاوە کانت، خەندە ی سیکسی و تەری لیوہ کانت، بۆ پیاو ھاوتەمەنە کانت، سامانیکە ولای ھەموو خانمیکی ھاوتەمەنی تۆ جنگ ناکەوی !! . ئا بۆ ئیمەش دلخۆشیە ھاوپی یان ھاوسەریکی ترت ھەبی و یادی بە خۆشی بیټ تازە باوکمان مرد. سەردانی گۆرەکە ی چ دەگە یەنی بۆتۆ؟؟؟
- کە خانمی تەمارا ئەم ووتانە ی لە ئەنای کچی بیست وەک ڕەگە وردیلەکانی رۆح ودلی رابکیشن ئا و ئازار ھەموو جەستە ی شەکەتکرد و ڕەنگی ڕووی گۆرا و دەستەکانی لە کار کەوتن. بەئەسپای وەک نارەزای، ، لە پەیفەکانی ئەنای کچی، بەر خۆرەکە ی بە جیھیش و چوو ژیوری نووستنە کە یان. قەدەریکی کەم بە تەنیا بوو.
- خانمی تامارا لە ژووری نووستنە کە یان لە سەر سیستەمە کە یان پاکشابوو، چاوی بریبوو وینەکە ی خۆی و میردەکە ی کە بە بەرگی سپی و بوک وزاویە تیەوه گیرابوو بە رۆح لە تەک میردەکە یدا لە گفتوگۆیەکی پڕ گلە ی دابوو. ھەر وەک گلە ی کچەکانی لە میردەکە ی بکات ئاوا پشتی دەستەکانی بە سەر سەرنە کە ی تەنیشتیەوه دەھانی.
- من ئەمدەویست کچە کانتان ھیندە بی ئەمە ک بن بەرامبەر بەتۆ ! تەمارا خانم ووتی.
- تەمارا گیان ژیان وایە ئەوان ئەوێ سەردەمیکی ئۆین. پۆحی میردەکە ی ووتی،
- چۆن دەبی وا من و تۆ ببینن.؟؟ تەمارا خانم ووتی،
- لەبەر ئەوێ کچە کانتان نازانن، شەوانی دروست بوونی ئەوان چەند شەوانیکی پۆمانسی و پڕماچ و تەکان و حەز و خۆشەویستی شتە جوانەکانی پیکەوه بوونمان. . . ئەوان ئاگایان لە چیرۆکی ئەو شەو ناسکە نی یە کە ئەوانی ھانیووتە بوون. پۆحی میردەکە ی ووتی.
- لەم گفتوگۆیە دابوو ئەنجیلا و ئەنا ھاوتە ھاوتە ژووری نووستنە کە ی دایک و باوکیان. . . . لە تەنیش ت دایکیانەوه پالکەوتن دەستیان کردە ملی و تەمارا خانی ش بەلەکانی بۆ راختن و سەری ھەردووکیانی بە خۆو نوساند و بە ناسکی ماچکردن.

- هەرسێکیان بۆ ماوەیەک خەریکی شیکردنەوەی ویست و خەیاڵە ئالۆسکاوەکانیان بوون.
- کچەکانم دەتانهوی بژین و بەختیار بن ؟؟؟
 - هەردووکیان ووتیان بیگومان دایە گیان .
 - خوشەویستیەکی ناخی وەکی من و باوکتان بۆ ژیانقان هەلبژێرن .
 - دایە گیان بەداخەوه لەم وولاتەدا بیکاری و هەژاری . خوشەویستی لەتەک خۆیدا پامالی .
- ئەنجیلا ووتی

ئەلمانیا ۲۲/۰۵/۲۰۰۳

تیبینی کوردستان نیت:

ئەم نووسینە بیر و بۆ چونی خاوەنە کەبەتی، کوردستان نیت لە نارهەرۆکە کەمی بەرپرێسیار نییه.